

Handläggare: Elisabet Wannberg
Telefon: 08-50831561

Till
Kulturnämnden

Remiss betr. samråd om förslag till detaljplan för fastigheten Klamparen 10 m.m., Kungsholmen, S-Dp 2009-01654

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden beslutar

att avstyrka föreliggande planförslag

Berit Svedberg
Kulturdirektör

Anna-Karin Ericson
t.f. stadsantikvarie

Remissen

Ärendet har remitterats till stadsmuseet från stadsbyggnadskontoret för svar senast 5 februari. Några dagars förlängd remisstid har medgetts. Omedelbar justering.

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts av stadsmuseets kulturmiljöenhet.

Detaljplaneförslaget

Planförslagets huvudsyfte är att pröva om det är lämpligt med en påbyggnad av Klamparen 10. Vidare föreslås ändring av användningen av fastigheten från allmänt ändamål till kontor och handel. Byggnaden uppfördes som ett annex till rådhuset 1986-87. En ny organisation medförde 2007 att tingsrätten flyttade till Rådhuset. Stora delar av byggnaden kom då att så tom.

Det aktuella förslaget till påbyggnad har utformats av Ahrbom & Partner arkitektkontor. Det innebär en påbyggnad i två våningar mot Scheelegatan och påbyggnader i två respektive tre våningar mot Flemminggatan. Tillbyggnaderna dras in från fasadlivet. Mot Lennmans Trappgränd föreslås påbyggnader i två till tre våningar samt rivning av en mindre del. Byggnadskropparna mot Separatorgränd föreslås få påbyggnader i fem till sex våningar och befintliga gårdar byggs in. De föreslagna påbyggnaderna utförs med glasfasader och solavskärmningar. Bottenvåningen mot Fleminggatan öppnas upp med butiker och restauranger och arkaden mot Scheelegatan får trappor och nya fönsterpartier i den bakomliggande fasaden.

Stadsbyggnadskontoret har bedömt att detaljplaneförslaget inte skulle innebära en sådan betydande miljöpåverkan att en miljöbedömning enligt bestämmelserna i miljöbalken behöver göras. Kulturförvaltningen ansåg däremot att en miljöbedömning var önskvärd. De enligt stadsbyggnadskontorets viktigaste konsekvenser av förslaget har dock redovisats i planbeskrivningen. Stadsbyggnadskontoret konstaterar att förslaget påverkar stadsbilden i första hand genom att byggnadernas höjd avviker från stenstadens traditionella skala. Man konstaterar att tingsrätten har ett exponerat läge i stadsbilden och att förändringarna kommer att vara synliga från flera håll.

I samband med detaljplanearbetet har fastighetsägaren Fabege AB låtit göra en antikvarisk förundersökning samt en antikvarisk konsekvensbeskrivning som en del inom byggherrens egenkontroll. Slutsatsen i konsekvensbeskrivningen är att påbyggnadsprojektet är möjligt utan att kulturhistoriska värden påtagligt förvanskas. Kulturförvaltningen delar inte den uppfattningen.

Kulturhistoriska värden

Staten köpte 1981 fastigheten Klamparen 10 för att uppföra ett annex till Rådhuset för Stockholms tingsrätt. Arkitektkontoret Ahrbom Fahlsten anlätades för uppdraget. Vid årsskiftet 1986-87 stod tingsrättsannexet klart. I byggnaden rymdes bl.a. också hyresnämnden och Datainspektionen.

Beskrivning: Byggnaden är uppförd i 5-7 våningar med sockel av granit och fasader av rött tegel med utkragande våningsband och vertikal indelning med smala tegelpelare och horisontella fönsterband. Ett sluttande plan i öppen arkad från Fleminggatan leder till entrén med kopparportar, undertak av koppar och specialritade armaturer. Fasaden mot Separatorgränd har samma utförande samt två absidlika, utskjutande rundlar som omsluter två mindre stenlagda och

utformade gårdar. Sessionssalarna är placerade mot dessa gårdar för att undvika insyn och trafikbuller.

Entréhallen stäcker sig genom tre våningar med fristående spiraltrappa med metallräcke. Entrésoleringar på våningsplanen leder in till våningsplanen. Golvet är av polerad kalksten och väggfasta träbänkar finns utmed rummets gatusida.

I interiören märks husets betongstomme, synlig i huvudtrapphuset och i de åttkantiga pelarna som är infärgade i svart och polerade samt sessionssalarnas inredning med väggar av perforerad björkpanel.

Kulturhistorisk klassificering: Blå d.v.s. det kulturhistoriska värdet motsvarar fordringarna för byggnadsminnen i kulturminneslagen. Plan- och bygglagens 3 kap. 3 § 12 är tillämplig vilket innebär att byggnadens kulturhistoriska värde inte får förvanskas.

Motivering till klassificering: Byggnaden är väl och gediget gestaltad med arkitektoniska kvaliteter i formspråk och materialval både i exteriör och i interiör. Materialvalen är utsökta med långt driven detaljeringsgrad och elegans. Byggnaden har både en visuell och funktionell koppling till Stockholms rådhus och det solida uttrycket understryker dess seriösa innehåll. Ursprungligen uppfört för tingsrätten har byggnaden också ett samhällshistoriskt värde. Även när tingsrätten nu lämnat byggnaden kan den ursprungliga verksamheten spåras i arkitekturen. Med sitt läge har byggnaden stor betydelse för stadsbilden och den ingår i en större miljö av välgestaltade administrationsbyggnader från 1900-talets senare del.

Förvaltningens synpunkter

Byggnaden har ett sådant kulturhistoriskt värde att q-bestämmelser bör införas i planen som skyddar både exteriörer och interiörer mot förvanskning.

Genomförs föreliggande planförslag kommer byggnaden att påtagligt förändras och arkitekturen förvanskas. Särskilt kommer överbyggnaderna och påbyggnaderna vid de elegant och omsorgsfullt utformade gårdarna att negativt påverka byggnadens arkitektoniska kvaliteter. Förvaltningen anser inte heller att påbyggnaden och rivningen mot Lennmanns Trappgränd är acceptabel ur ett kulturhistoriskt perspektiv.

Påbyggnaderna mot Scheelegatan och Fleminggatan i 2-3 våningar är alltför stora och höga för att byggnaden skall bibehålla sitt arkitektoniska uttryck.

Påbyggnaderna har också betydelse för stadsbilden och avviker från stenstadens traditionella skala. Lägre påbyggnader i mindre omfattning, väl indragna från fasadlivet kan dock möjligen prövas. Två och trevåniga påbyggnader kommer att bli väl synliga i stadsbilden och påverka omgivningarna, inte minst grannhuset, Separators kontorshus i Klamparen 8 som är av synnerligen stort kulturhistoriskt värde och är Q-märkt i detaljplan. När tingsrätten planerades på 1980-talets gjordes delen mot Fleminggatan medvetet lägre med hänsyn till Separatorhuset. Även valet av tegel i fasaden korresponderar med Separatorhusets tegelfasad.

Ändrad användning till butiker i fastighetens bottenvåning och en förändring av bottenvåningens exteriör kan accepteras under förutsättning att byggnadens tunga massa även fortsättningsvis upplevs vila säkert mot marken. Förvaltningen gör dock bedömningen att en uppglasning i den omfattning som planbeskrivningens illustrationer visar skulle medföra en förvanskning av arkitekturen.

Arkaden vid Scheelegatan med ett sluttande, stenlagt plan från Fleminggatan leder fram till entrén och utgör byggnadens huvudmotiv med en monumental utformning och konstnärlig utsmyckning. Att öppna arkaden med trappor mot Scheelegatan anser förvaltningen skulle förta arkadens och entréns starka uttryck.

Kulturförvaltningen avstyrker således föreslagen detaljplan som medger påbyggnader och förändringar i mycket stor omfattning med hänsyn till byggnadens och omgivningarnas stora kulturhistoriska värden och stadsmiljöns karaktär.

SLUT

Bilagor:

Foton

Plankarta

Illustrationer ur planbeskrivningen. Hela planärendet finns på
www.stockholm.se/sbk